

(11) 369

8/5
D

Dij¹ I
-> 3.10.39. 5 1/3

(8/9)

du f 8 1/8
24/5/45

J. Kgoadi Mpe K34/5

pp. 1-8

Tje lengwanq

Mabele thoro: a lengoa selamo. a leoa dithoro di apeva lewa, di shilwa bopi, tja apeiva bogobe ke sona se-jo se segolo go tjo hleaga a emisa medistwa a diwa jwa la, bo nako ke batho la godileng.

Leo tja: le lona le lewa dithoro. le shilwa bopi la apeiva bogobe ga bo ratae kudu ke batho, ka nako e nque bo cholosha bana goala jwa lona bo bogale go fita jwa mabele-thoro. ga le apeoc leoa.

Mapela. a lewa e sale magenyane ba apeva, a beshoa a lewa dithoro. ge a omile dithoro dia foforaath tja apeva le kokoro. kapa dia thuthupishoa tja diwa dithuthupe. Dia shilwa tja diwa bipia tja apeva bogobe. kapa tja dhoobolwa tja setlwa ka lehudis bopi jwa gonw bo dia bogobe jo bo botse jo bo shoana. Le mo togo wa jona o matlafatja masea le batho la godileng o bose kudu. E di hlobotjoe tja tsoakwa ka ditkoodi dia mogobe. o ratae kudu ke batho ka nako.

Mphogo o lewa dithoro: omela wa ona o dia mo togo o mo bose, sepete sa bana se omelwa ka mphogo. le maputo a ometjeng ka ona a phala a mabele kapa leo tja go bohle. Nyoba e lewa lehlaka.

Dinawa di lewa dithoro le matlakala a apeva morogo. ge a omishitjoe o diwa mo kha-sha oa tsoakwa ka ditlwa make kapa ~~wa~~ lehese ke seshebo se ralwang ke basadi di nasa di apeva dikgobe, di tsoaka mabele kapa di kokoro le mogole. Le ge di le tee di dia kgobe tje matlafatjang. Bakeng sa mphago ge motho a ea maeto ba di shoka ba re ke sekgotro.

Ditlhodi: Di lewa di thoro: di dia kgobe tje di bose kudu le go bipela ga di bipile. Bakeng

~~sa~~ ^{sa} mphago se mōtoane sa ditlhodi se phala
 mefago ka moka. Baeng ba thōtoa ka tjona
 le nquetji ge e la bogadi serotoana se roeleng
 lefisoana la bogobe ja ngoana le cheloa tjona
 ge di se gona. Ke gona ba Chelang ditloo. Lesho-
 pelo la cheloa mphago. Ditloo, Dinava Ditlhodi
 mphago di bitjwa matsaka. Ditloo di lewa di
 thoro. ge di see magenyane di apeoa photla Ge
 di omile di apeoa di tsoafa mafela tja a bitjwa
 mogobe o pha la oa dinava ka boose, ke mphago
 o tšileng ge di apeiloe di e tee di dia l sero-
 toane se se boose.

Legapu le leoa morogo, le metsia ka gare le ditš-
 ho dia leoa. ditšho tse dia gadikwa tja cheba le-
 tsoai ke seshebo. Ge di gadikiloe tja setloa ka
 lehuba tja hlakanchua ke marotse di dia se-
 mpjerare, se ratoa kudu ke basadi se tšile sa
 ba noncha. Dibe di gadikwadi chebo le tsoai di
 setloa e be bokome. Ebe e le mphago o mogolo
 ge batho ba sa la kapa le daemaneng ka
 dinava. Ge ba re tjeisha dira le mōlapo mphago ba
 dira ke metse: la be ba era goa bare go koma
 bokome jo ba soare ke lenyora. Ba re go noa
 metse la khore dinava le lli.

Lerotse More: Go leoa lona le rotse le apeoa la
 leoa le ge e see le lewa. Seleno lea hlabeleoa
 la koapishoa la apeoa le godu le tšimola ba
 tho le tja tji ge le fehliloe ka lopi le bitjwa
 kgodu e ratoa kudu ke basadi me e boose.
 Ditšho tse le tjona dia gadikwa tja shiba bogobe
 ke seshibo sa basadi.

Lefodi. Go leoa Kenya, lea apeoa la tšaj di-
 thotse tja lona ge e see tje disoa, basadi ba
 di rats kudu ba di ja le kgodu sa lona ba re
 ke tsiki

Ije lengwanq

Lepodi ke sejo se se bose kudu ka gongue
lea eboloa ka mphaka leapeoa kgodu, ba
kgodu ea lona le ge e fehliloe ka bopis e
bose kudu. Dithotse dia gadikoa tja nokoa
ka letsoai di shibe bogobe.

Maraka. Le ona ke sejo se seng se se bose sa
lehlabula go lewa kenya, ea apeoa ea lewa
napa ba tsoake morogo oa mphodi ka leraka
Ga re ka ^{ga} dilengwa. Leraka, legapu, le nyobake
tjona di lewang lehlabula feela.

Dikenyoa tja naga

Tja lehlabula: ke dithetlo, dithobe, dinee,
mabila, machidi dikgoete, mahlatsoa, makoko-
no, mago, marula, mahlono, ka marula bebe
ba die jala bo bitja morula. Le bogobe jo bodi-
la jo ba bo apea ka metsi a marula. "ga go chele
mmela moruleng." Le ona mahlona ba dia bo-
gobe ka metse a ona. Dithapo tja machidi
di bitja dichidi, ba di phapha sha matlaba
la ba setla moko ka loaba le lokisheditjve-
ng ona ke gore la mokoti gare. 'kehudi' ba
dia "mapa o thusa kudu bashudi ba
tsatsa mkgopa ea bona ka ona gore
atli o butja ka pele ge ba shoga. Diko-
no tja marula di ne moko o bose ge ba ochetje
ka morogong oa mokhusha o tshe istia morogo.
kenya ^{tje ding} ke dithokolo. Ge e le ~~atli~~ tja selemo ke
dikholo feela masega ga tjona kenya.
Dikenyoa tje kamoka li leba ke batho ka
moka gomme ga di lebe ka go sona. Machi-
di ga a jeloe go khora a jeloa bose le ma-
rula le makokono le mahlatsoa. Tora kenya
e'ngoe e jilwang go khora e lewa lehlabula.

merogo e lengoang ke: Monava le mphodi
 le loba la mphodi le lona le apeva morogo
 oa lehlabula o kgotleloa ka leraka joale ka
 mphodi. Merogo e sa lengoang ka leshoka ke
 Fore le lekanye e mela selimo ge hlare di
 tshoetsietha. Theepe le leroto di medishoa
 ke pula mashopeng. Leroto le lona le apeva
 khausha joale ka monava. Mphodi o ^{o sa apeva} anegoa khausha.
 Masui: A leoa e sa le lelese a noeva a sa
 tjoa ga gangua, a fufutjoa, ba 'hujjoetja
 magobe ka lona Ba a kgathisha ba okola
 makhara a nee thuso kudu. Mogongue
 ba a phophisha, a bitjoa dithatha, di bose;
 ba di ja motho a khore, Masui ke sejo se
 sego le go bohle. Ge a se a phophishoa a sa
 nee hlova a bitjoa leshere. Masui a kga-
 hlishwang ga a cheloe pitjeng e tee di bapedi
 le dithatha di lotoa ka go ea * tjona go
 shele Dithakga di a agela ntlwana ea
 ona. Baeti ba thotoa ka ona 'Dithalia'
 Badisha ba a noela gona kwa shalleng.
 ngoana o fiva masui a sa le lisea gago
 na nako eo ba reng a ka ila masui ka
 baka la joana. Ge masui a atile a leva
 ka nako e 'ngue le e 'ngue Ga re ga dijo kai-
 moka masui a latela bogobe ka go pholoshwa
 motho. ka le shere ba a pea bogobe joa mpshii
Nama. Nama ba re ke moeng. Ba atisha
 go hlaba marega. ka nako tje ding ba hlaba
 ge go nee moeng kapa menyanya legi
 ba ekoa chego. ga se sejo sa ka mehla
 e leoa e se nts'oa, kapa ea behwa ea anegoa
 ea diva megoapa. nama le a apeva, ea beshwa
 ka moo maji a ngahwang ka gona.

Nama

Ga go na molao oa go ja nama. Ge e segore
 ge go hlajoa kgomo banna ba tsibichae
 go re ba tle go ja sebetse. Ke go re e mong-
 le e mong, o tla tloga a nee seripana sa
 gage seo ba tla go ea ba ajea ka gabo.
 Ba tla tloga ba tla go ja ditsetse, "tjaka
 teng" le hlooga ga morago. Basadi ba bile-
 gwa mogodit. Kgomo ga e tingue banna
 ke ea thona ka segagicho. Moka e mong le
 e mong ga a itshagela le gona go nei tja ba-
 nna' dinama bogotso ja Kgomo ke ja
 monye. Nama tja banna ke leseto, leshajane
lehoete ngasiti, nko ditsetse, Ditso tja bong
 kgadi e kgolo e fiva mohlwalo o mogoto o
 monyane o fiva e nyane mogotwa motho
 ka matswalo o fiva leoto, moratho a tja
 letsogo. Papage hlooga. Kgadi e taala ema
 sorong la sega setho se seng le se seng se
 peeta. Kgoshi e begwa ka lehlakore ge go klabi-
 loe photo le ge e le kgomo ea monyane.
 "Kgopo tje nne le leburiedi la sigitla". Tje tharo
 ke tja ramotse. Nose e ratega kudu, todi e
 a hlotwa ^{ea} le lotoa e lewa ka hlokomelo, e a
 beloa meloko ge e le e nchi. Motho ge a bone
 phago ea lona mo e tsenang o tata kgare
 ka jounq kapa thabe tja mohlake a bea ke
 gore e ka se ke ea rapiva ke motho, e a ra-
 pang o molato, ga a bone oa lefishwa.
Tje e lewa ke bohle; Segongwane le Maphate
 ngaga di tlile ba di tlogelela e see borhego
 ba di zola ka dishegwana le o mekolla, tja
 ajeoa ka pitja tje dikgolo, di leoa di see
 metri, dia anoga tja leoa di omile tja a

Khushwa; ke seshebo se se boose. Ge e le tjiana
 tje di nyenyana di kola ke basana. 'Mamma
 ti, mankoko, tjiana lehvara, mohloto-pudi,
 llhokwana-pitsi, letie Tata kgope ke tjiana tje
 re di nyenyana, Batho ba godileng ga badi
 tjele lesolo. Dintlwa dia leona e seng jale
 ka tje, Diratwa kudu ke basadi le baana.
 Dintlwa di tjoa selemo ka p morago ga jula
 la tshela. 'Tjiana tje di nyenyane ke tjia
 ngwaga kamo ka, moka di ata selemo ge jwang
 'hohloga'. Dintlwa le tjona ngwaga di atile
 dia anegwa, ba di khushhe ge ba shiba.
 Tje ba tje ba e rekishe ge e kotjwe kudu.
 Joala; joala bo diva ka ba mabele, leotja, le
 tefela, ba tjia mabele ba a enako metsing,
 a re go thapa ba a ncha a phophisa ba a chela
 ka pitjeng e omileng ba a khurumela 'ke
 go utega' are go mela, ba a anega a bitja
 'mela'. Ke moka ba o shila ba tlopele me-
 tse a tlala dipitja, ba chela bopi jola ka
 tona. Eaba ba apile metse ka pitja
~~va tshaka tshakancha~~ a re mola a bela
 ba chela bopi jwa 'mela ka gare ba loisha
 ba bo khurumela jwa re go butjwa ba solela
 ka mola pitjeng tje nang le metse a'mela
 ba hulwa ba bo tshakancha ba lesa ka
 gosasa ge ba huetja go beetje ba bo apea
 jwa butjwa. Jwa re go jola ba omela ka
 bopi jwa 'mela. Mohla bo belang ba hlotla
 ke joala. Ba ncha sebeg se fioa morwa va
 loapa, a bitja banna ba gabo ba tla ba
 noa, ke le'huele. le ge e le jwa moshomo lege
 e le jwa go nova feela, le'huele ke mola. Kase
 gagesho jola bo noesa ke banna ba bagolo
 le ba kgekolo feela.

goala ge bo noeva, ba ~~begaba~~ ^{begana} Nkgo e re go
 beoa monye a bega ea mohlutamang ka
 matswalo. Mogolo kapa moratho, e o a chela ba
 gabo ka go latelana. Mokhi o re go nga moru-
 tlo o a pele go re a bo hlakaneha o fa
 mong a joala 'ba re ke di ncha kapa mphoto'
 ke moka o fa banna ka go latelang jwa-
 ka mola a ba chela. Basadi ba fiva jwa
 bona go shele Ba re ke sego sa basadi.
~~mo~~ monye motse ga e ke e eba motgi oa
 joala. Ba kgalajoe ba fiva jwa bona go shele.
 Moeng o nchetjwa mphoto ke la mo fang joala
 Ge kgoshtse enoa, ba e reta ge e metja: Ba re
 Thobela, morasui kgoshi, mpidi, seliana.
 Goala jo diwang ka di kenyoa tja mehla-
 re ke morula o diwa ka marula ba a phula
 ba lokela dikoko ka pitjeng ba chela metsi.
 Mohlodi o cheloa ka pitjanenge shele o bitjwa nga
 no. Gosasa dikoko tjela ba di enola, ba chela
 kgano ka pitjeng e la ba nchitjeng di kollo ke
 moka ba a bitjela ka moro ge ba ~~bitjela~~
 bitolla ba hoetja o beetje oa noeva. Ga o na
 sebeg. le molas ga go na molas oa morula.
 & Lebaka. Ga go tsejoe go re le tja kae, le mela
 gohle moo pe e la lona e ka oelang ga le leme-
 loe mashemo. Ba atishago le gasha mahlakung a
 kgoso kapa ka mafuric le kgisoa li se la hloa le
 butjwetja ruri, ba hlokomelago kgetha dithoro,
 le byalwa ke ba kgogi ba lona. Barego le ~~go~~
 anega ba le bea ka difala ka ntlong, lea bipjwa
 lea rekishoa. Ba kgogi ba lona ba re: Baji ba pa-
 tje re moloko re mongue ra thakana mohlaka
 ka oa tlala, ke go re ba kgoga ka bouchi ba tot-
 lota mattakala go kgozwa oona dipedi beoa
 go shele.

7 OCT 1919

lemb (Kw)

Dijo VIII

369

K34 | 5

8X

Ba le Kgoga ka pea ea fase ba lo kela lehlaka
 ge ba Kgoga ba re go fetja ba lota lehlaka
 ba khupetja mbotiana old. Le be le itetjwa ba
 ba swa le hloegile kudu. Motho ge a dia tja go
 se hlamatsege, ba re: O diva ke patje! Le re toa
 ke bona bakgogi ba lona: Ba re: uena u sa jigo
 patje o otishoa keng, mathaka re otisha ke go gole-
 tja mollo teng: Ba re: More ba o beile ka difala
 ntlong ba re, ba tla reka dilo tja mabala di etla
 Molaodi ge e le mokgogi oa lona, o Kgoga pelea
 se a hloa a laola.

Motsoko joale ka lelake ba re di tja moo mabele
 a tjoang gona. Ba le Kgoga ka pea e bopiloeng
 e seng ea fase joale ka patje, motsoko oa peaba
 re ke mo tjetji. Motsoko oa dinko ba o fothla
 mo mekolong ba o shila ka lwala kapa le kop-
 lo le bopetjoeng go shila letsoko la re go butjwa
 ba le chela ka motora oa Sepavane kapa
 sekgotha, ba tse ba le taba ka metse. Ge
 ba feditje moo ba le anega mollong go re
 e ome e seng go omela ruru. Ke moka le
 lo ketje go Kgoga. Le tsoke le mela gohle moka
 lona le dieboa dirokoto kgausui le metse ka ma-
 furi lea joalo le byaloa pele ka dilotong la tse
 le shimolloa go ishwa dirokolong. Ba re ge le she-
 tje le bodule ba kgoatha matlakala ba a anega
 ba tse ba a thapisha go dia mebole. "lelakele
 lona le diva mebole mo le atileng". Le be le kgo-
 ga ke batho ba godileng feela kgale, ga le go pole-
 loe bope joale ka patje, le lona ba le rekisha
 ka mebole mo le o tse o tlala seatta sa motho eo
 mogolo ge o tatiloe O peta kgole pose tje pedi tja
 sekgoa tja 11.

Bu matlogeleng namabolo le 'mantle-
 bere Tema. Collector J.K.M.P.E. end 5369